

Wetenschappelijke Kerngroep | 1 december 2023

Bijlage bij agendapunt 2

Verslag vergadering kerngroep van 6 oktober 2023

Wetenschappelijke kerngroep 6 oktober 2023 (11:30 – 17:00)

Locatie: VUB, Pleinlaan 2 - 1050 Brussel, lokaal I.1.08 (cap. 48)

Zie <https://www.vub.be/nl/over-de-vub/faculteiten-instituten-en-campussen/onze-campussen/vub-main-campus-brussel/campusplan>

Wegbeschrijving: <https://www.vub.be/nl/over-de-vub/faculteiten-instituten-en-campussen/onze-campussen/vub-main-campus-brussel/bereikbaarheid>

Aanwezig:

Jan Mees, Colin Jansen, Jana Asselman, André Cattrijse, Gudrun De Boeck, Bart Deronde, Peter Landschützer, Tina Mertens, Griet Neukermans, Marnix Pieters, Hans Pirlet, Jan Seys, Tom Van Der Stocken, Karolien Van Puyvelde, Jaak Monbaliu (*online*)

Verontschuldigd:

Karim Bellafkih, Ronny Blust, Marleen De Troch, Filip Meysman, Hans Polet, Pieter Rauwoens, Stijn Temmerman, Gert Jan Weltje

Agenda

11:30 – 12:00: intro VLIZ (Tina Mertens)

12:00 – 13:30: Presentation of different departments VUB

13:30 – 14:00: Lunch

14:00 – 17:00: Wetenschappelijke kerngroep

1. 14:00 – 14:10: Goedkeuring agenda en bijkomende punten vanwege de leden (*Jan Mees*)

Er zijn geen bijkomende agendapunten.

2. 14:10 – 14:20: Verslag vergadering kerngroep van 2 juni 2023: goedkeuring en overlopen actiepunten (*Jan Mees*) **Bijlage 1**

Het verslag van vorige vergadering wordt overlopen. Er waren 2 actiepunten:

- ➔ **Actiepunt:** [Website Ecopath](#) opnemen in verslag. Is gebeurd. Cfr. workshop georganiseerd.
- ➔ **Actiepunt voor leden van de Kerngroep:** graag ontvangen we nog opmerkingen en suggesties op deze ethische code, zodat we deze tegen de meeting van oktober kunnen afkloppen. VLIZ ontving geen opmerkingen of suggesties, en dus wordt de ethische code als goedgekeurd beschouwd.

3. 14:20 – 14:50: Update ontwikkelingen & investeringen VLIZ (*Jan Mees*) **Bijlage 2 (ppt, ter zitting)**
- Er wordt een overzicht gegeven van enkele belangrijke **bezoeken** die VLIZ ontving de afgelopen weken/maanden. Een jaar na de ingebruikname van de InnovOcean Campus telden we reeds 1800 meetings met meer dan 19.000 deelnemers (inclusief internen). In de periode april-juni 2023 werden maar liefst drie data-trainingen gegeven in partnerinstellingen, t.t.z. in CIBIMA (Dominicaanse Republiek), AZTI (Spanje) en KMFRI (Kenia). Bijkomend heeft VLIZ i.s.m. OTGA (IODE) op 9 september een event gefaciliteerd voor studenten en alumni van verschillende mariene masterprogramma's, t.t.z. Oceans and Lakes, IMBRSea, TROPIMUNDO, ECT (Master in Environmental Science and Management) en MER+ (Erasmus + Programma, Master in Oceanografie) (beide ULiège). Het event draaide rond transferable skills, en een toekomst na het masterprogramma waarbij de studenten de kans kregen om met alumni van verschillende sectoren te praten. Meer dan 200 studenten (waarvan meer dan de helft fysiek aanwezig) schreven in voor dit event. Jan Mees benadrukt ook het succes van de VLIZ-Ledendag, met ca. een vierde van de leden (250 personen) aanwezig, alsook diverse bezoeken van VIPs aan het VLIZ (ambassadeurs, Europese Commissie, etc.).

Tevens wordt een update gegeven van de belangrijke **investeringen**, m.n. de wetenschappelijke apparatuur en werking i.k.v. twee BAR-projecten (o.a. echosounder, USV, koolstofmetingen met nieuwe boei, eDNA-staalnamerobot, wetenschapshaventje) en i.k.v. andere financieringsbronnen (werkboot Abbé Mann), alsook de éénmalige toelage voor vervanging van woonhuis 2 op de site van MSO. Zie bijlagen voor meer info.

Tot slot eindigen we met enkele mooie cijfers i.k.v. de **Ocean Decade & Mission Ocean**. VLIZ zette het afgelopen jaar meer dan 30 acties op in het teken van de Oceaan Decade. Wat betreft de deelname aan de Europese Mission Ocean calls staat VLIZ op de eerste plaats in Europa (!) in het verwerven van deze externe competitieve middelen. In de presentatie van Hans zal meer info gegeven worden over deze projecten en de desbetreffende partners.

4. 14:50 – 15:30: Infrastructuur (*Tina Mertens/André Cattrijse*) **Bijlage 3 (ppt, ter zitting)**
- *Vaarschema 2024 inclusief evaluatie aanvragen scheepstijd*
André Cattrijse licht toe. Het aantal aanvragen voor scheepstijd is sinds 2022 gedaald. We zien vooral een afname bij de aanvragen vanuit UGENT (MarBio & RCMG) en KULeuven. VLIZ blijft hoofdaanvrager (dit jaar ca 80% scheepstijd). De regels rond prioritering moesten niet gehanteerd worden. Alle aanvragen konden geacommodeerd worden. Eenzelfde trend doet zich voor bij aanvragen voor scheepstijd met RV Belgica. Hier is de hoofdgebruiker KBIN.

Maurice Hoffman vraagt of dit te maken heeft met het opstarten van de VLIZ-onderzoeksactiviteiten en of dit in samenwerking is/was met andere spelers. *André*

Cattrijsse beaamt beide. *Jan Mees* licht verder toe dat er meer onderzoek is, maar minder zeegaand werk. *Colin Janssen* vult aan dat er mogelijk ook een opsplitsing/verfijning dient te gebeuren in de grafiek, zodat niet enkel wie coördineert wordt getoond, wat tot een bias kan leiden. *Jan Mees* stelt ook dat er interactie is met de nieuwe RV Belgica, en ook dit kan leiden tot al dan niet wenselijke verschuivingen. *Gert Verreet* vraagt of er aanvragen zijn voor EMBRC/ESFRI. *André* licht toe dat dit eerder marginaal is en geen echte invloed zal hebben op gevraagde scheepstijd. *Griet Neukermans* meldt dat het door meerdere personen als een pijnpunt wordt gezien dat de Belgica veel tijd doorbrengt in ondiepe, kustnabije wateren i.p.v. verre tochten te ondernemen, wat ook nadelig is voor de optimale inzet van de RV Simon Stevin. Dit heeft ook te maken met de verplichting die wordt opgelegd aan onderzoekers die in windparken in het kader van projecten actief zijn. *Guðrun De Boeck* stipt aan dat ze dacht dat het geen zin had, gezien de overbezetting, om scheepstijd voor de RV Simon Stevin aan te vragen, wat dus niet zo is. Er is wel stabiliteit in de aanvragen voor monitoring en educatie. *Griet Neukermans* vraagt hoe noordelijk RV Simon Stevin kan komen. *André* licht toe wat haalbaar is op een verlengde tocht van drie dagen.

BESLISSING: RV Simon Stevin vaarschema zoals opgesteld wordt goedgekeurd.

- *Refit RV Simon Stevin*

VLIZ wil een voorstudie opstarten voor een refit van de RV Simon Stevin, die zich opdringt eens 15-20 jaar in dienst. VLIZ-medewerkers werden reeds bevraagd, maar ook de leden van de wetenschappelijke kerngroep kunnen hun input geven. Ofwel zal VLIZ een formele bevraging doen per mail, ofwel wordt een aparte werkgroep in het leven geroepen hiervoor. *André* licht alvast enkele denkpijpen toe.

André licht toe wat de voorgestelde aanpassingen zijn (voor volledige lijst, zie PPT):

- CTD groter en betere boom/davit
- boordkraan op zee kunnen gebruiken
- groter werkdek, bij voorkeur met overdekte buitenwerkruimte
- grotere laboruimten, surveyruimte, serverkast, dayroom
- groter en breder hek A-frame, remote control
- stockage ruimte
- geluidsisolatie boegschroef kamer
- oceanografische kabels
- ...

Daarbij is een belangrijke overweging om beneden de 500 ton te blijven bij eventuele verlengingen van het schip, omdat dit gevolgen heeft voor de nodige bemanning etc.

Verder zijn er voorstellen tot aanpassingen aan het operationeel beheer (beschikbaarheidsschema, buitenlandse haven, tweede bemanning) en aan een

verlaagde ecologische voetafdruk (methanol als fuel? ICES WG Greening Research Fleet).

Colin Janssen vraagt naar wat de prioriteiten zijn, veeleer dan een wensenlijstje van individuele aanvragers. Wat is de meerwaarde voor de wetenschap van mogelijke aanpassingen? *André* geeft aan dat deze analyse nog niet is gebeurd.

5. 15:30 – 16:00: Compendium voor Kust en Zee (*Hans Pirlet*) **Bijlage 4 (ppt, ter zitting)**

- Indicatorrapport
- Expertisegids

Hans Pirlet geeft een preview op de recent geüpdatet cijfers van het mariene onderzoekslandschap.

De expertisegids bevat een overzicht van de mariene onderzoeksgroepen (MOGs) en hun infrastructuur. We kenden een 83% responsgraad. In totaal zijn er voor de infrastructuur 1640 items in 7 klassen ingedeeld, m.n.:

- RV
- Coastal & marine stations
- Equipment
- Remote sensing
- Experimenteel (labo & eng)
- Collecties (e-infra)
- Logistiek (wagen, vergaderzaal, duikers)

Het indicatorrapport toont een overzicht van de mariene onderzoeksgroepen (MOGs) in België. We spreken over 135 MOGs en 1907 unieke personen verdeeld over 20 disciplines met een output van 645 peer reviewed pubs/jaar. Tevens werden de mariene opleidingen en financieringsbronnen in kaart gebracht.

Karolien Van Puyvelde en *Colin Janssen* geven beiden aan dat ze de genoemde stijgingen ook zien in de stijging van het aantal studenten, te wijten aan een toenemende aandacht voor oceaan en zeeën (en verbreed speelveld daarbinnen). *Maurice Hoffman* vraagt in welk deel van de Europese projecten VLIZ de coördinatie op zich neemt. *Hans* antwoordt dat we pas recent twee projecten (DTO-Bioflow, Inspire) trekken, iets wat we vroeger niet deden. Bij deze twee projecten is beperkte hulp gevraagd bij het schrijven van de proposals. *Colin* benadrukt ook het belang van een goed gestructureerde administratieve onderbouw bij het kunnen trekken van grote projecten. *Tina Mertens* vult aan dat er twee personeelsleden specifiek worden ingezet bij het schrijven van proposals. *Jan Mees* voegt toe dat van VLIZ-onderzoekers wordt verwacht dat ze projecten binnenhalen.

Op vraag van *Colin Janssen* beaamt *Hans Pirlet* dat de presentatie bij het verslag kan worden gevoegd.

6. 16:00 – 16:20: Filantropie Update (*Tina Mertens/Karen Rappé*) **Bijlage 5 (ppt, ter zitting)**

Tina Mertens geeft een overzicht van de voorbije en geplande activiteiten i.k.v. VLIZ-filantropie.

Een nieuw thema voor de Ostend Working Group is gedefinieerd als zijnde *'The North Sea in a changing climate'*, en de samenstelling van de groep is vastgelegd. De lopende Ostend WG rond *'Ocean & Human Health'* leverde reeds eerste draft, om in december het manuscript te kunnen indienen. Daarna is het de bedoeling om een gemeenschappelijke proposal te schrijven.

De Zee als Goed Doel reikt reisbeurzen uit aan jonge mariene wetenschappers uit het globale zuiden. Dit jaar bood VLIZ - vanuit haar goede doelenwerking, alsook vanuit haar engagement voor het Decennium voor de Oceaan - de kans aan beloftevolle jonge mariene wetenschappers om deel te nemen aan de internationale Blue Science and Technology summer training. De eer viel te beurt aan Javiera Marta San Martin Parra (Instituto de Fomento Pesquero, Chili) en Flor Carolina Sumba Sumba (Escuela Superior Politecnica del Litoral, Ecuador). De kosten voor de vlucht, hun accommodatie en het inschrijvingsgeld werden gefinancierd door De Zee als Goed Doel en vanuit de VLIZ-ondersteuning voor het secretariaat van het Nationaal Decenniumcomité voor België en Vlaanderen (2x +/- 4250 EUR).

De lessenreeks werd georganiseerd door Marine@UGent en vond van 3 – 14 juli plaats in Gent, Oostende en Zeeland. Gedurende deze periode kregen de deelnemers van de summer training een waaier aan multidisciplinaire lezingen en workshops, en werden ze ondergedompeld in de praktijk tijdens unieke locatiebezoeken. Ze kwamen in aanraking met onderwerpen als duurzaamheid, aquacultuur, kustbescherming, blauwe biotechnologie, mariene ruimtelijke planning, sociaal en innovatief ondernemerschap en zoveel meer boeiende topics.

In het najaar staan nog volgende acties op til:

- BMRI 2024 call (lancering tweede helft oktober): aantal beurzen idem als vorig jaar (6): 4 predoc, 1 junior postdoc, 1 predoc Globale Zuiden via erkenning als Ocean Decade Action, toegekende sponsor = HAEDES, pending = DEME, nog opening voor andere sponsors (Otary & Antea)
- Communicatietools:
 - Donateurs van het verleden aanschrijven met bedankingskaart en oproep voor extra donaties
 - Revamp VLIZ-stand (deadline: VMSD 2024)
 - Nieuwe items voor de merchandise lijn (shop.vliz.be) alsook betekenisvolle relatiegeschenken laten produceren tegen voorjaar 2024
 - Redactioneel artikel over de BMRI-beurs zal opgenomen worden in het magazine Ondernemers van VOKA (Interview 2^e helft oktober)

Colin Janssen benadrukt vooral ook het gewenste vernieuwende, creatieve bij het aanvragen en uitvoeren van de BMRI-beurzen. *Marnix Pieters* vermeldt het INQUA-congres en wil weten of dit initiatief ook kan inspelen op het VLIZ Filantropie gebeuren. *Colin Janssen* verwijst naar *Karen Rappé* als aanspreekpunt.

7. 16:20 – 16:40: Update EU-ontwikkelingen (*Gert Verreet*)

Gert Verreet geeft een update van de ontwikkelingen op EU-niveau. In Vlaanderen halen een beperkt aantal grote instellingen veel uit Europa. Binnen de nieuwe partnerschappen ('zoete' en 'zoute') zien we alsnog weinig voorstellen met een Vlaamse partner, wat frustreert gezien de belangrijke opvolging en inspanning vanuit EWI. Hij vraagt om bij volgende calls hiervoor aandacht te hebben. Voor de Mission Ocean is er duidelijk succes bij het aansluiten bij de calls. Toch is er vandaag nog geen enkel document dat aanstipt wat we finaal in cijfers willen bereiken op het vlak van de feitelijke doelen (pollutie etc.) en hoever we daarbij nu al staan. Wat JPI betreft, verwacht *Gert* pas begin 2025 een betoelaging (soort subsidie).

Op organisatorisch niveau is er binnenkort de EMODnet Open Conference 'Powering the European Marine Data Ecosystem' (29-30 November 2023), met een niet onbelangrijke inzet van het VLIZ. In dit verband is er een beweging in Frankrijk (Copernicus Marine Service) om zich om te vormen tot een internationale organisatie. De vraag is gesteld of Vlaanderen hiertoe kan toetreden, wat (nog) niet het geval is. Blijft punt van aandacht. Vlaanderen zit ook in afwerkingsfase van de OECD-paper, wat verder kan toegelicht worden op de WetComm-meeting van december. Verder is het te vroeg om al iets te vertellen over de (mogelijk heikele) toekomst van LifeWatch. *Gert* licht toe wat de aanleiding hiertoe is geweest (LifeWatch ERIC) en wat nu ter discussie staat.

8. 16:40 – 17:00: Varia

Data en locaties volgende meetings:

01 december 2023, Gesloten wetenschappelijke kerngroep gevolgd door een open klankbordgroep met lancering Compendium producten.

Jan Mees stipt aan dat dit de laatste vergadering zal zijn van Maurice Hoffman. *Maurice* duidt zijn opvolging in de persoon van Hilde Eggermont.

Maurice meldt nog dat er op 6 november in Brussel een INBO-studiedag over het Europese Natuurherstelbeleid is.

Gudrun De Boeck kondigt verder ook de expo aan over 125 jaar Belgica die momenteel loopt in Brussel.